

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 98 (1985)

Artikel: Pierin Ratti : 8 avuost 1904, 8 avuost 1985
Autor: Bivetti, Gian / Gordon, Anita / Ratti, Pierin
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-235020>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 06.05.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Pierin Ratti

** 8 avuost 1904, † 8 avuost 1984*

Als 8 avuost, al di da sieu 80avel anniversari es mort dr. med. vet. Pierin Ratti a l'Ospidel Chantunel a Cuira. Sül idillic sunteri da Malögia es sia tschendra gnida surdeda a la terra. Malögia nun ho sgür mê vis üna simla raspeda funebra. Da la Bergiaglia, da l'Engiadina, da tuot il Chantun s'ho raduno ün grand pövel, rapreschantants dals gremis politics e culturels eiran preschaints per der l'ultim accumpagnamaint.

Pierin Ratti eira naschieu als 8 avuost 1904 a Madulain. Cun sieus frers ho'l passanto ün'infanzia allegraivla, algurdaunzas serainas chi l'haun accompagno tres tuot la vita. Zieva avoir frequento las scoulas da Zuoz, ho il giuvnot svaglio ed intelligiaint passanto ils prossems ans scu gimnasiast a Cuira. Bger savair, amicizchas e contacts s'ho Pierin Ratti pudieu acquister in quels ans. El ho giodieu la vaira taimpra dal gimnasi da quella vouta, scolaziun umanistica dal bun temp vegl.

Cur ch'ün imprenda facilmaing, cur cha la scoula nun es ün agravi, resta eir il temp per cultiver amicizchas. Pierin Ratti quintaiva adüna darcho reminiscenzas scu commember dal KTV e da las episodas dals ans a Cuira. Sieus stüdis ho'l cuntinuo a Berna ed a Vienna ed infra pochs ans s'avaiva el acquisto il diplom da veterinari. Dal 1930 al gnit impalmo il titel da dr. veterinari.

Las prümas experienzas illa vita pratica ho Pierin Ratti fat a Thun e zieva giò'l Mesocco.

Ma già ün an pü tard rivet el vi'n Bergiaglia, inua ch'el gnit arv-schieu cun bratsch'avierta. Que ais sto ün «veni, vidi, vici». Cun sieu fer cumplashaint e cordiel as guadagnet el bainbod la simpatia e la fiduzcha da la populaziun. A sieu bel mister as dedichaiva'l cun corp ed orma. Da di e da not, in tuottas strasoras e pirantünas, cun tschiera e navaglias as mettaiva'l in viedi scha'l bsögn clamaiva. Inua cha que eira pussibel giai-va'l cul töf, pü tard cul auto, eir a chavagl, ma fich suvenz eira que be pussibel da river a pè süllas aclas solitarias da Soglio. Da sieus algords da quels ans, dals artschevimaints illas aclas uschè luntaunas avess el savieu quinter cudeschs.

Il giuven veterinari dvantet ün fervent promotour da la «Società Agricola» da la Bergiaglia. Tar l'arrundimaint da fuonz, per organiser cuors agriculs, dapertuot as dependaiva da sieu agüd e cussagl. Sieu domicil avaiva'l a Vicosoprano e bainbod gnit el elet scu president da visch-nauncha. El surpigliet eir otras caricas pel bön public, scu president da la chascha d'amalos e da la cumischiun d'avuadia. Eir ils bains culturels da la Bergiaglia al staivan a cour ed el collavuret culla Società-Culturale di Bregaglia e culla Pro Grigioni.

Dal 1933 as maridet el cun Erica Kuhn da Segl e dal 1938 gnittane as stabilir a Malögia. Quatter iffaunts als sun gniesus regalos chi stuvettan uossa cun lur mamma e lur famiglias piglier cumgio d'ün pisserus ed amuraivel bap. Pierin Ratti savaiva che misteris ch'üna furtüna vita da famiglia rinserra e s'ho perque adüna piglio il temp pels sieus. Sia chesa e

sieu üert alpin sü Malögia l'eiran sieu pü custaivel bain. Paraints, cuntschaints e minchün chi gniva a picher porta eira bainvis e gniva accolt cordielmaing. Chi pudess mê schmancher als uras passantedas in cumpagnia da la famiglia Ratti!

Düraunt ils ans da guerra ha Pierin fat bger servezzan militer. Sias incumbenzas pel circol e'l Chantun l'haun suvenz sfurzo d'esser absaint. Taunt pü allegraivel eira sieu retuorn in sieu pitschen «paradis Malögia». Neir sia pratcha nun ho mê patieu cun tuot sieus ingaschaints. El eira veterinari cun corp ed orma e bgers assistents haun pudieu profiter da sias cugnuschtschas. El vaiva però eir plaina fiduzcha in els e'ls daiva grandas cumpetenzas.

L'orma da la chesa eira bain duonn'Erica. In chesa Ratti nu's gniva be per masdinas per la muaglia, eir per dumander cussagl u cuffort eira la porta adün'avierta.

Eir la politica staiva a Pierin Ratti fich a cour. Cha quella saja üna part da nossa vita, dschaiva el, scha nu's vögli be vegeter apatic e disch-interesso. Perquei ho'l miss a dispusiziun sias forzas al Circul ed al Chantun. In sieu partieu eira'l ün commember activ, ma tolerant, sainza fanatistem. Püs ans gnit el delegio scu grandcusglier e fet part eir al cussagl da la Banca chantunela. Dal 1961/62 füt el president da Stedi. Eir scu güdisch districtuel as prastet el e scu commember illa Cumünaunza da lavur per la populaziun da muntagna. Ün punct da culminaziun es sto per Pierin Ratti cur ch'el ais gnieu elet scu president da la Lia Rumauntscha. Dudesch ans ho'l presidio quella. Cun sieu fer affabel l'ais que reuschieu da guadagner la fiduzcha dals Rumauntschs ed el ho pruvo d'eliminar quellas discrepanzas dals differents idioms, partieus politics e da las differentas confessiuns. Que sun eir sieus merits cha las subvenziuns da Bern haun cumanzo a fluir e cun quellas ho'l pustüt pudieu promover las scoulinas rumauntschas ed activer l'ediziun da litteratura rumauntscha.

Da la Cumünaunza Radio rumauntsch ho'l pudieu piglier in consegna il premi da radio, ma tuot quistas urbejas ho'l purto cun modestia.

Pierin Ratti eira ün grand amator dala natüra. El cugnuschaiva la flora e fauna da l'Engiadina, scu amih da prof. Staub s'occupaiva'l eir culla geologia e l'istorgia da nos pajais avaiva'l perscruto fin inavous tals temps preistorics.

Vzand la bellezza da noss lejs, noss gods e nossas muntagnas, dschaiva'l suvenz: «Che pumpa, nus essans già bod aint il paradis».

Perque nun es que neir da's der da buonder ch'el ho cumbattieu pel

mantegnimaint da quista cuntredgia, collavurand culla suprastanza da la «Pro Lej da Segl», «Pro Surlej» e da la «Pro Fex».

Eir la baselgia evangelica tgnaro a Pierin Ratti in grata memoria. El es sto ün dals iniziants cur ch'ün ho fundo la Societed da süerted evangelica, tar la fundaziun da la Scöula evangelica da puras ad Aschera e cur cha la Scoula media evangelica a Samedan avrit sias portas. Scu assessur da la sinoda ho'l cumbattieu per las miras da nossa baselgia e la dumengia eira'l ün fidel auditor da la predgia.

La cretta l'ho accompagno tres tuot la vita e nu l'ho neir banduno sül let da mort. Grat per sia «bella vita» scu ch'el solaiva adüna darcho dir, guardet el inavous sün sieu passo. Sieu cuntegn i'ls ultims dis da sia vita haun do forza, cuffort e curaschi als confamiliars. Per sieu 80avel anniversari l'haun scrit sieus abiedis: «Nos cher non, impè cu da gnir tar Te cun fluors e regals, quista vouta vainst Tü tar nus cul pü grand regal cha ün umaun po fer a sieus conumauns: Tü ans muossast cu cha's tuorna a chesa tar nos Bap zieva la lungia e bella gita sün quista terra. Perque At gratulainsa da tuot cour At dschand grazcha fich.»

Possans eir nus tgnair a Pierin Ratti in buna e grata memoria.

Gian Bivetti/trad. Anita Gordon